

Priprava vzorcev za shranjevanje v Mikoteki in herbariju Gozdarskega inštituta Slovenije

Vzorci gliv ohranimo s sušenjem, ki mora biti hitro in popolno. Glive navadno sušimo na tri načine: zračno, s silika-gelom, z liofilizacijo. Vse tri metode zadovoljivo ohranijo DNA. Za sušenje vzorcev gliv najpogosteje uporabljamo zračno sušenje. Silika-gel uporabljamo za sušenje majhnih vzorcev. Liofilizacija ali sušenje z zamrzovanjem je postopek, s katerim odstranimo vodo iz vzorcev in hkrati ohranimo njihovo strukturo. Postopek je počasen in porabi več energije kot konvencionalno sušenje, zato ga uporabljamo le za občutljive in posebej pomembne vzorce. Liofilizacija temelji na zamrznitvi vode, kateri sledi zmanjševanje tlaka in dodajanje dovolj velike količine toplote, da zamrznjena voda v vzorcu sublimira neposredno iz trdnega v plinasto agregatno stanje. V Laboratoriju za varstvo gozdov na Gozdarskem inštitutu Slovenije uporabljamo vse tri metode.

Gobe

Večino mesnatih gob lahko posušimo v prostoru s konstantnim pretokom toplega zraka. Sušimo lahko pri temperaturah 40–50 °C, optimalna temperatura je 42 °C. Najboljše se obnesejo električni sušilniki sadja z mrežastimi policami. Manjše gobe razporedimo na police tako, da je med njimi dovolj prostora. Večje gobe in gobe z veliko vlage pred sušenjem podolžno prerežemo na rezine debeline približno 0,5–1 cm. Uporabimo lahko tudi druge vire toplote, kot je radiator, peč, sušimo jih lahko na soncu, ali neposredno v papirnatih vrečkah. Substrat, ki se drži gobe, moramo tudi v celoti posušiti. Med sušenjem gobe večkrat obrnemo. Če jih sušimo na soncu, jih zvečer pospravimo v zaprt prostor, da se ponovno ne ovlažijo. Gobe so suhe, ko jih lahko prelomimo ali zdrobimo, če jih stisnemo. Skozi cel proces sušenja mora vzorec spremljati papirnata etiketa s številko vzorca. Ko enkrat gobo posušimo, jo pospravimo v papirnato vrečko ali kartonasto škatlo. Na vrečko napišemo naslednje podatke: latinsko ime glive, ime nabiratelja, ime določitelja, datum nabiranja, lokacija nabiranja (najbolje X in Y koordinata), substrat in ime povezanega organizma. Posušen vzorec hranimo v suhem prostoru. Vzorec, ki je splenel, nima nobene vrednosti, zato ga zavržemo in uničimo. Prav tako zavržemo vzorce s sledovi delovanja žuželk. Popolnoma posušene vzorce (manj kot 5 % vlage), lahko hranimo začasno za transport do mikoteke tudi v plastičnih vrečkah na zadrgo.

Rastlinske bolezni

Rje, sneti in druge bolezni listov ali zelnatih stebel lahko posušimo po postopku sušenja vzorcev rastlin za herbarij. Vzorec poravnamo in razporedimo po časopisnem papirju. Na vzorec položimo dodatno polo časopisnega papirja. Sušenje lahko pospešimo, če med vzorce začasno vstavimo valovito aluminjasto pločevino ali lepenko in distančnike. Tako vstavljene vzorce med časopisni papir položimo med dve leseni plošči, ki jih obtežimo, ali herbarijsko prešo. Prešo postavimo na sonce ali nad vir toplote (35–45 °C). Prešo moramo preveriti vsaj dva krat na dan in če je časopisni papir vlažen, ga nadomestimo s suhim.

Lišaji

Vzorci posušimo zračno na odprtih policah ali pladnjih nad toplotnim virom do 42 °C ali na soncu. Če smo lišaje nabrali že suhe, jih lahko sušimo v papirnati vrečki. Nekatere lističaste lišaje lahko posušimo na podoben način kot rastline za herbarij. Lišaji se najbolje ohranijo, če jih posušimo skupaj z njihovim substratom, ki ga prilepimo na lepenko ali karton in vstavimo v škatlico. Lišaje na kamnih po sušenju zavijemo v papir za robčke.

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE

SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

Večna pot 2, SI-1000 Ljubljana

Sluzarji

Vzorci sluzarjev zračno posušimo skupaj z njihovo podlago. Vzorec moramo med sušenjem postaviti pokončno. Posušene vzorce hranimo ločeno v majhnih škatlicah iz kartona ali lepenke, ki vzorce zavarujejo pred poškodbami. Podlago, na kateri je vzorec pripet, prilepimo na manjši kos lepenke, ki ga izrežemo nekoliko daljšega in ožjega kot je škatlica. Robove lepenke zavijamo navzgor tako, da lahko vzorec udobno namestimo v škatlico. Če želimo vzorec ponovno pregledati, ga iz škatlice odstranimo tako, da ga previdno primemo za zavihane dele lepenke in ga potegnemo iz škatlice. Tako ostane vzorec nepoškodovan.

V Laboratoriju za varstvo gozdov imamo pripravljene standardne operativne postopke tudi za **shranjevanje posušenih čistih kultur gliv, trajnih kultur v epruveh in mikroskopskih preparatov.**

Vir

Wu Q., Thiers, B.M., Pfister D.H. 2004. Preparation, preservation, and use of fungal specimens in herbaria. V: Mueller G.M., Bills, G.F., Foster M.S. (ur.). Biodiversity of fungi: inventory and monitoring methods. Elsevier Academic Press: 23–36